

*Ochrona danych osobowych pracowników w świetle
polskiego i niemieckiego prawa pracy*
[–employees’ personal data protection under Polish and German labor law]

Original Text © 2025 Piotr Janecki

Copyright for this edition © 2025 Æ Academic

Reviewer: Dr. hab. Aneta Tyc, prof. UŁ, Poland

Author wishes to extend due appreciation to the text reviewers for the present volume, whose knowledge and professional expertise helped avoid major pitfalls. The remaining unavoidable faults are solely upon us.

Legal status as of April 2025

All rights reserved. Except as permitted under the U.S. Copyright Act of 1976, no part of this publication may be reproduced, distributed, or transmitted in any form or by any means, or stored in a database or retrieval system, without the prior written permission of the publisher.

1st international edition

Vol. 1 of THE LAWSMITH SERIES under the auspices of Æ Academic

Æ Academic Publishing
501 W. Broadway Ste A186
San Diego, CA 92101, USA

www.aeAcademicPublishing.com
contact@aeAcademicPublishing.com

ISBNs: 978-1-68346-251-4 (integrated)
978-1-68346-252-1 (ePub) | 978-1-68346-253-8 (pdf)
DOI: 10.52769/000.0033/NBPK1042
29 28 27 26 25 1 2 3

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	VII
Słowem wstępu.....	XI
Wprowadzenie	XIII
1. Źródła prawa międzynarodowego i unijnego kształtujące ochronę danych osobowych pracownika	1
1.1. Źródła prawa międzynarodowego dotyczące ochrony danych osobowych	1
1.2. Źródła prawa Unii Europejskiej	21
1.3. Podsumowanie.....	52
2. Źródła prawa krajowego polskiego i niemieckiego w przedmiocie ochrony danych osobowych pracowników.....	57
2.1. Uwagi wstępne.....	57
2.2. Źródła prawa polskiego	57
2.3. Źródła prawa niemieckiego	86
2.4. Podsumowanie.....	111
3. Prawo do prywatności jako przesłanka ochrony danych osobowych pracownika w dorobku polskiej i niemieckiej doktryny.....	117
3.1. Uwagi wstępne.....	117
3.2. Prawo do prywatności pracownika według polskiej doktryny..	117
3.3. Prawo do prywatności pracownika według doktryny niemieckiej	129
3.4. Podsumowanie.....	134
4. Pojęcie i rodzaje danych osobowych pracownika w prawie polskim i niemieckim.....	137
4.1. Rola RODO w definiowaniu pojęcia pracownika oraz danych osobowych pracownika.....	137

4.2. Pojęcie pracownika w prawie polskim i niemieckim	142
4.3. Ewolucja pojęcia i rodzajów danych osobowych w prawie polskim i niemieckim	148
4.4. Podsumowanie.....	168
5. Ogólna charakterystyka podstaw przetwarzania danych osobowych	173
5.1. Pojęcie przetwarzania danych osobowych.....	173
5.2. Ewolucja podstaw przetwarzania danych osobowych	180
5.3. Rola zasad przetwarzania danych osobowych dla podstaw ich przetwarzania	192
5.4. Podsumowanie.....	197
6. Podstawy przetwarzania danych osobowych pracownika	201
6.1. Podstawy przetwarzania danych osobowych pracowników w świetle RODO.....	201
6.2. Podstawy przetwarzania danych osobowych pracowników w prawie polskim.....	204
6.3. Podstawy przetwarzania danych osobowych pracowników w prawie niemieckim.....	225
6.4. Zgoda jako szczególna podstawa przetwarzania danych osobowych pracownika	229
6.5. Podsumowanie.....	245
7. Wybrane przypadki przetwarzania danych osobowych pracowników w prawie polskim i niemieckim.....	247
7.1. Uwagi wstępne.....	247
7.2. Przetwarzanie danych osobowych pracowników w związku z monitoringiem wizyjnym.....	248
7.3. Przetwarzanie wizerunku pracownika jako szczególna kategoria danych osobowych	272
7.4. Przetwarzanie danych osobowych pracowników w związku z kontrolą trzeźwości i obecnością w organizmie pracownika środków działających podobnie do alkoholu.....	281
7.5. Przetwarzanie danych osobowych pracowników w związku z badaniami profilaktycznymi.....	295
7.6. Podsumowanie.....	314

8. Skutki naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych pracownika w prawie polskim i niemieckim z perspektywy RODO	317
8.1. Skutki naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych wynikające z RODO	317
8.2. Skutki naruszenia uregulowane w prawie polskim.....	327
8.3. Skutki naruszenia uregulowane w prawie niemieckim.....	344
8.4. Podsumowanie.....	361
Zakończenie	365
Załączniki.....	373
Bibliografia	425
Wykaz nazwisk i nazw własnych	467
Wykaz terminów obcojęzycznych.....	475

WYKAZ SKRÓTÓW

Skróty polskie

ADO	– administrator danych osobowych
DRY	– departament ryzyka operacyjnego
Dz.U.	– Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej
Dz.Urz.	– Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej
EKPC	– Europejska Konwencja Praw Człowieka
ETPC	– Europejski Trybunał Praw Człowieka
GIODO	– Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych
k.c.	– Kodeks cywilny
k.k.	– Kodeks karny
k.p.	– Kodeks pracy
k.p.a.	– Kodeks postępowania administracyjnego
KPP	– Karta praw podstawowych Unii Europejskiej
MPPOiP	– Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych
MPiPS	– Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
MRPiPS	– Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
NRD	– Niemiecka Republika Demokratyczna
NSA	– Naczelny Sąd Administracyjny
PDPC	– Powszechna Deklaracja Praw Człowieka
PUODO	– Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych
RFN	– Republika Federalna Niemiec

RODO	– Rozporządzenie o ochronie danych osobowych („ogólne rozporządzenie o ochronie danych”)
SA	– Sąd Apelacyjny
SN	– Sąd Najwyższy
TFUE	– Traktat o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej
TK	– Trybunał Konstytucyjny
TSUE	– Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
TUE	– Traktat o Unii Europejskiej
UODO	– Urząd Ochrony Danych Osobowych
UODO (1997)	– Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych
UODO (2018)	– Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych
UOPZ	– Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary
UZFŚS	– Ustawa z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych
WSA	– Wojewódzki Sąd Administracyjny

Skróty obcojęzyczne

AGG	– <i>Allgemeines Gleichbehandlungsgesetz</i> [Ustawa o równym traktowaniu]
AMR	– <i>arbeitsmedizinische Regel</i> [Zasady ochrony zdrowia w miejscu pracy]
APR	– <i>allgemeines Persönlichkeitsrecht</i> [ogólne prawo osobiste]
ArbMedVV	– <i>Verordnung zur arbeitsmedizinischen Vorsorge</i> [Rozporządzenie o opiece zdrowotnej w miejscu pracy]
ArbG	– <i>Arbeitsgericht</i> [Sąd Pracy]
ArbSchG	– <i>Arbeitsschutzgesetz</i> [Ustawa o wdrożeniu środków bezpieczeństwa i higieny pracy w celu poprawy bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników w miejscu pracy – Ustawa o ochronie i higienie pracy]

ŹRÓDŁA PRAWA MIĘDZYNARODOWEGO I UNIJNEGO KSZTAŁTUJĄCE OCHRONĘ DANYCH OSOBOWYCH PRACOWNIKA

1.1. Źródła prawa międzynarodowego dotyczące ochrony danych osobowych

Międzynarodowy i unijny porządek prawny, w których funkcjonują zarówno Rzeczpospolita Polska, jak i Republika Federalna Niemiec (dalej RFN), w sposób istotny wpływają na systemy ochrony danych osobowych obowiązujące w obu krajach. W związku z tym konieczne jest odwołanie się do stosownych źródeł prawa międzynarodowego i unijnego, które wywarły i wciąż wywierają duży wpływ na rozwiązania krajowe w zakresie ochrony danych osobowych pracownika.

1.1.1. Źródła prawa międzynarodowego o zasięgu uniwersalnym

Do źródeł prawa międzynarodowego należą przede wszystkim źródła o zasięgu uniwersalnym, które bezpośrednio tudzież pośrednio wpłynęły na życie prawne członków wspólnoty międzynarodowej, w szerokim znaczeniu tego słowa.

Najistotniejsze z nich, które dały podwaliny współczesnej ochronie prawa do prywatności i wynikającej z niego ochronie danych osobowych w Europie i na świecie, to powszechnie przyjęte trzy dokumenty Organizacji Narodów Zjednoczonych opracowane w drugiej połowie XX w., tj.: Powszechna Deklaracja Praw Człowieka z 1948 r.⁶ (dalej PDPC), Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych z 1966 r.⁷ (dalej

⁶ Powszechna Deklaracja Praw Człowieka uchwalona Rezolucją Zgromadzenia Ogólnego ONZ 217 A (III) z dnia 10 grudnia 1948 r., <http://libr.sejm.gov.pl/tek01/txt/onz/1948.html> (dostęp: 12.02.2023).

⁷ Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych z dnia 19 grudnia 1966 r. otwarty do podpisu na mocy Rezolucji 2200 A (XXI) Zgromadzenia Ogólnego ONZ, ratyfikowany przez Radę Państwa PRL w dniu 3 marca 1977 r. (Dz.U. 1977 nr 38, poz. 167).

MPPOiP) oraz Rezolucja 45/95 Zgromadzenia Ogólnego ONZ z 1990 r.⁸ (dalej Rezolucja 45/95).

Szczególnie istotne wydaje się prawo do ochrony sfery prywatnej jednostki przed ingerencją ze strony osób trzecich, a zwłaszcza ze strony instytucji państwowych, przedstawione po raz pierwszy w PDPC⁹, opracowanej przez powołany do tego celu Komitet Praw Człowieka i uchwalonej przez Zgromadzenie Ogólne ONZ 10 grudnia 1948 r. w Paryżu. W reakcji na okrucieństwa drugiej wojny światowej, wobec zastanego braku uniwersalnego poszanowania życia ludzkiego, sygnatariusze PDPC opowiedzieli się za bezwarunkową wiarą „w podstawowe prawa człowieka [...] i wartość osoby ludzkiej” (wstęp do PDPC). W doktrynie podnosi się, że – mimo iż PDPC jest w istocie umową międzynarodową, a nie aktem prawnym – jej postanowienia należy uznawać za wiążące prawo zwyczajowe¹⁰. Bez wątpienia deklaracja ta stanowi podstawę interpretacji postanowień Karty Organizacji Narodów Zjednoczonych, które obowiązują ONZ, jej organy główne i pomocnicze¹¹. Nie ulega wątpliwości, iż PDPC wywarła fundamentalny wpływ na dalsze powszechne działania legislacyjne w zakresie prawa do prywatności, zarówno na szczeblu międzynarodowym, jak i na unijnym i krajowym. Przepis art. 12 PDPC stanowi bowiem, iż: „nie wolno ingerować samowolnie w czyjekolwiek życie prywatne, rodzinne, domowe ani w jego korespondencję, ani też uwłaczać jego honorowi lub dobremu imieniu. Każdy człowiek ma prawo do ochrony prawnej przeciwko takiej ingerencji lub uwłaczaniu” (art. 12 PDPC)) i w tym kontekście przepis ten nawołuje, by chronić mir domowy, godność i reputację człowieka, do

⁸ Rezolucja 45/95 Zgromadzenia Ogólnego ONZ z dnia 14 grudnia 1990 r. przyjęta na podstawie raportu sprawozdawcy specjalnego Komisji ONZ ds. ds. Praw Człowieka ogłoszonego w rezolucji 1990/42, teŹe z dnia 6 marca 1990 r. oraz w rezolucji 1990/38 Rady Gospodarczej i Społecznej ONZ z dnia 25 maja 1990 r. Zob. L. Joinet, *Wytyczne ws. skomputeryzowanych archiwów danych osobowych*, Genewa, 1988, <<https://digitallibrary.un.org/record/43365?ln=en>>; także tekst rezolucji 45/95 online: <https://digitallibrary.un.org/record/105299?ln=en> (dostęp: 12.02.2023).

⁹ Szerzej: M. Wujczyk, *Prawo pracownika do ochrony prywatności*, Warszawa 2012, s. 36–37.

¹⁰ Por. J. Symonides, *Powszechna Deklaracja Praw Człowieka (po 60 latach od jej przyjęcia)*, „Państwo i Prawo” 2008, nr 12, s. 3–16.

¹¹ dmiennie: M. Olszówka, w: M. Safjan, L. Bosek (red.), *Konstytucja RP*, t. 1. Komentarz art. 1–86, Warszawa 2016, s. 1255, nb. 26 – gdzie autorka stwierdza, iż PDPC ma „formalnie [...] rangę prawnie niewiążącej rezolucji”.

Por. także: Z. Kulińska-Kępa, 1.2. *Źródła norm międzynarodowego prawa ochrony praw człowieka*, w: teŹe: *Prawa obywatelskie i polityczne a prawa gospodarcze, społeczne i kulturalne. Porównanie systemów ochrony*, Warszawa 2017, <<https://sip.lex.pl/#/monograph/369412998/6>> (dostęp: 5.10.2018).

¹¹ TamŹe.

których ten ma niezaprzeczalne prawo. Prawo to, choć niezaprzeczalne, obwarowane zostało zastrzeżeniem art. 29, który stanowi:

1. Każdy człowiek ma obowiązki wobec społeczeństwa, bez którego niemożliwy jest swobodny i pełny rozwój jego osobowości.
2. W korzystaniu ze swych praw i wolności każdy człowiek podlega jedynie takim ograniczeniom, które są ustalone przez prawo wyłącznie w celu zapewnienia odpowiedniego uznania i poszanowania praw i wolności innych i w celu uczynienia zadość słusznym wymogom moralności, porządku publicznego i powszechnego dobrobytu demokratycznego społeczeństwa.
3. Z niniejszych praw i wolności nie wolno w żadnym przypadku korzystać w sposób sprzeczny z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Wysiłki twórców PDPC, choć oscylowały wokół prywatności jako takiej, stanowiły przyczynek do dalszej ewolucji prawa międzynarodowego również w węższym zakresie, tj. w kontekście ochrony danych osobowych jako integralnej części prawa do prywatności.

Istotnym krokiem na drodze do regulacji prawa do ochrony danych osobowych był Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych (MPPOiP) uchwalony niemal dwadzieścia lat później, tj. 16 grudnia 1966 r., podczas konferencji ONZ w Nowym Jorku, wprowadzony w życie w marcu 1976 r. Pakt ten powtarza i – jako wiążące prawo międzynarodowe – niejako legitymizuje postanowienia PDPC w kwestii ochrony prywatności, zobowiązując do niej sygnatariuszy:

1. Nikt nie może być narażony na samowolną lub bezprawną ingerencję w jego życie prywatne, rodzinne, dom czy korespondencję ani też na bezprawne zamachy na jego cześć i dobre imię.
2. Każdy ma prawo do ochrony prawnej przed tego rodzaju ingerencjami i zamachami (art. 17 MPPOiP).

Jak utrzymują autorzy komentarza do MPPOiP, „prywatność jest szczególnym dobrem osoby fizycznej, którego ochronę gwarantują wszystkie najważniejsze dokumenty z dziedziny praw człowieka”¹². Należy jednak

¹² A. Gliszczyńska-Grabias, K. Sękowska-Kozłowska, *Art. 17. Prawo do prywatności*, w: R. Wieruszewski i in. (red.), *Międzynarodowy pakt praw obywatelskich (osobistych) i politycznych. Komentarz*, Warszawa 2012; <<https://sip.lex.pl/#/commentary/587337879/135319>> (dostęp: 7.10.2018).

zauważyć, że omawiane tu dokumenty ONZ nie przedstawiają precyzyjnie pojęcia prywatności jako takiej, czyli jako „osobistej sfery życia, chronionej przed ingerencją z zewnątrz”¹³. Oba teksty pod hasłem prawa do prywatności wskazują dobra zasługujące na taką ochronę tj. życie prywatne (ang. *privacy*, fr. *vie privée*), rodzinę (ang. *family*, fr. *famille*, w przekładzie polskim „życie rodzinne”), mir domowy, korespondencję, cześć bądź honor i dobre imię. Stąd tendencja w literaturze, by uznać prywatność za pojęcie szersze od pojęcia życia prywatnego¹⁴. Nie można jednak nie odwołać się do roli języka prawnego w procesie kształtowania prawa. Wersja polska PDPC różni się z punktu widzenia modalności, agencyjności i stylistyki („nie wolno ingerować [...] w czyjekolwiek życie”, art. 12 PDPC) od wersji MPPOiP („Nikt nie może być narażony na [...] ingerencję w jego życie”, art. 17 MPPOiP). Tekst oryginałów, sporządzony w języku roboczym sekretariatu ONZ, tj. w angielskim, stanowi:

No one shall be subjected to arbitrary interference with his privacy, family, home or correspondence, nor to [unlawful – MPPOiP] attacks upon his honour and reputation (art. 12 PDPC, art. 17 MPPOiP).

Zważywszy na definicję wyjściowego pojęcia *privacy* (pol. prywatność)¹⁵, można zapewne argumentować, iż twórcom PDPC chodziło o prywatność *sensu stricto*. Jednak w drugim z języków roboczych, w którym tekst opublikowano, tj. we francuskim, ta sama fraza to *vie privée* (dosł. „życie

¹³ Hasło: *prywatność*, *Wielki słownik języka polskiego PAN* (wsjp.pl) (dostęp: 4.03.2024).

¹⁴ Por. „»Prywatność« będzie traktowana jako szersza kategoria obejmująca ogół dóbr chronionych przez art. 17 MPPOiP, natomiast »życie prywatne« – jako jeden z jej elementów, obok życia rodzinnego czy korespondencji”. A. Gliszczyńska-Grabias, K. Sękowska-Kozłowska, Art. 17. *Prawo do prywatności...*, dz. cyt. Podobnie stanowią art. 47 Konstytucji RP oraz art. 2 konstytucji niemieckiej. Konstytucyjne regulacje obu państw, odnoszące się do życia prywatnego i ochrony danych osobowych, zostaną omówione w rozdziale 2.

¹⁵ Czyli *The state or condition of being alone, undisturbed, or free from public attention, as a matter of choice or right; seclusion; freedom from interference or intrusion* w słowniku oksfordzkim (OED) czy 1a: *the quality or state of being apart from company or observation: seclusion* b: *freedom from unauthorized intrusion* w amerykańskim *Merriam-Webster's Law Dictionary*. Por. także *Black's Dictionary of Law (privacy)* – wszystkie definicje sprowadzają się do dobrowolnego pozostawienia samemu sobie, bez nieuzasadnionej obserwacji tudzież ingerencji z zewnątrz, zarówno osoby prywatnej, jak instytucjonalnej.

prywatne”): stąd zapewne decyzja¹⁶ zespołów polskiego i niemieckiego (por. *Privatleben*) co do zawężenia tego terminu¹⁷.

W literaturze podnosi się też kolejną istotną kwestię dla przedmiotu niniejszych badań, mianowicie fakt, że „w kontekście prawa do prywatności warto w szczególności zaakcentować prawo do zachowania autonomii decyzyjnej i zakaz jej naruszania”¹⁸ w zakresie ujawniania informacji osobowych na temat myśli, sumienia i wyznania (art. 18 MPPOiP).

Kolejne lata po uchwaleniu PDPC przynoszą pierwsze próby doprecyzowania zakresu ingerencji w życie prywatne obywateli danego państwa i – ostatecznie¹⁹ – zdefiniowania pojęcia informacji prywatnych oraz danych osobowych.

Raport Sekretarza Generalnego ONZ z dnia 23 stycznia 1973 r. pt. *Prawa człowieka a osiągnięcia naukowe i technologiczne: poszanowanie prywatności jednostki oraz integralności i suwerenności narodów w świetle postępu w dziedzinie nagrywania i pozostałych technik*²⁰, zwraca uwagę, że ani w legislacji międzynarodowej, ani krajowej, w orzecznictwie czy w literaturze fachowej nie istnieje ogólnie przyjęta definicja życia prywatnego, istnieje natomiast konsensus co do konkretnych kwestii, które stanowią lub powinny stanowić jego element. Samo istnienie uznawanego powszechnie prawa do prywatności zakłada zgodę co do tego, iż pewne sfery życia jednostki pozostają poza zasięgiem władz rządowych czy społeczeństwa. Ich zakres jest zmienny w zależności od danego kraju, niemniej wszystkie łączy wspólny trzon²¹. Dokument ten przedstawia zakres prywatności, skutki prawne jej naruszenia i tradycyjne metody ochrony prywatności. Raport Sekretarza Generalnego ONZ z 31.01.1974 r. dotyczący użytkowania sprzętu elektronicznego i jego wpływu na prawa jednostki oraz propozycja ograniczeń w społeczeństwie

¹⁶ Decyzja, należy zauważyć, uzasadniona zastrzeżeniem art. 53 MPPOiP co do równoważności języków, w których pakt ten sporządzono, a zwłaszcza art. 33 Konwencji Wiedeńskiej o Prawie Traktatów, który stanowi, iż „przyjmuje się domniemanie, że wyrazy użyte w traktacie mają to samo znaczenie w każdym z tekstów autentycznych” (art. 33 ust. 3 KWPT).

¹⁷ Informacje chronione prawem do prywatności nie ograniczają się tylko do tzw. „wewnętrznego kręgu”, w którym jednostka żyje własnym, osobistym życiem, wedle swego wyboru, wyłączając jednocześnie z tego pojęcia pozostający poza nim świat zewnętrzny”. S. Ożóg, *Standard ochrony danych osobowych w Polsce – omówienie wybranych elementów*, „Polski Rocznik Praw Człowieka i Prawa Humanitarne” 1, s. 155.

¹⁸ Tak: M. Wujczyk, *Prawo pracownika do ochrony...*, dz. cyt., s. 40.

¹⁹ Albowiem początkowo wystrzegano się formułowania ostrej definicji, o czym niżej.

²⁰ Sekretarz Generalny ONZ, *Human rights and scientific and technological development: respect for the privacy of individuals and the integrity and sovereignty of nations in the light of advances in recording and other techniques*, E/CN.4/1116; <https://digitallibrary.un.org/record/1629609/files/E_CN-4_1116-EN.pdf?ln=en> (dostęp: 11.02.2020).

²¹ Tamże, ust. 36, 35, s. 13.

demokratycznym²² wskazuje na zagrożenia dla praw człowieka wynikające z zastosowania skomputeryzowanych baz danych osobowych, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii jakości zbieranych i przechowywanych danych, dostępu do nich i ich centralizacji. W raporcie tym zaproponowano także wiele zabezpieczeń technicznych, technologicznych i prawnych.

Rekomendacja Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)) z 23.09.1980 r. w sprawie wytycznych dotyczących ochrony prywatności i przekazywania danych osobowych pomiędzy krajami²³ – dotycząca transgranicznego przepływu danych zawiera jedną z pierwszych definicji danych osobowych, rozumianych jako: wszelkie informacje związane z zidentyfikowaną i identyfikowalną osobą (podmiotem danych), w szczególności takich informacji, których ujawnienie zagroziłoby prywatności danej jednostki zarówno w kontekście prywatnym, jak i publicznym. Tak zdefiniowane dane powinny być zbierane, przechowywane i przekazywane z zachowaniem zasad ograniczenia do sytuacji, w których dochodzi do tych czynności za wiedzą lub zgodą podmiotu danych, tam, gdzie jest to właściwe i w sposób rzetelny i uczciwy (ust. 7). Dane osobowe muszą być rzetelne, kompletne i aktualne (zasada jakości, ust. 8), stosownie do wyraźnie określonego celu, w jakim mają być użyte (ust. 9) i nie mogą zostać ujawnione, udostępnione, czy wykorzystane w innych celach, chyba że zgodzi się na to podmiot danych lub wymaga tego prawo (zasada ograniczenia użycia, ust. 10). Administrator danych zobowiązany jest do odpowiedniego zabezpieczenia danych (ust. 11) i jawności postępowania (ust. 12).

OECD do stosowania powyższych zasad zobowiązuje swoje państwa członkowskie, rekomenduje stosowne postępowanie, by ułatwić wdrażanie ich w poszczególnych krajach i współpracę międzynarodową w zasadnym zakresie.

W latach 1980–1988 podejmuje się kolejne próby definiowania granic prawa do prywatności. W 1980 r. Podkomisja ds. Zapobiegania Dyskryminacji i Ochrony Mniejszości Etnicznych w ramach Komisji Praw Człowieka przy ONZ uznała, iż w wyniku coraz bardziej powszechnego

²² Sekretarz Generalny ONZ, *Human rights and scientific and technological development...*, dz. cyt.

²³ Ang. *Recommendation of the Council Concerning Guidelines Governing the Protection of Privacy and Transborder Flows of Personal Data*, OECD 23 września 1980 r.; tekst polski: <https://www.oecd.org/sti/ieconomy/15590241.pdf> (dostęp: 8.09.2023).

przetwarzania danych w formie wirtualnej, dostępnego praktycznie we wszystkich regionach świata, nadszedł czas, aby podjąć stosowne ku temu kroki, by tego typu działania nie zagroziły prawom osobistym jednostki²⁴. W związku z tym powołano zespół roboczy, który opracował wytyczne postępowania z danymi gromadzonymi w archiwach danych osobowych. Prześledzenie prac, które ostatecznie doprowadziły do ogłoszenia Rezolucji 45/95 (wskazanej poniżej), pozwala nakreślić tło dalszej dyskusji dotyczącej ochrony danych osobowych i odpowiedzialności międzynarodowej w tym zakresie.

Francuski jurysta i wieloletni ekspert Rady Europy, OECD i ONZ m.in. z dziedziny ochrony praw osobowych, Louis Joinet, pierwsze wyniki badań dotyczących skomputeryzowanych teczek pracowników przedstawił 20 czerwca 1983 r.²⁵ Jego raport ponownie podnosi kwestię braku prawnej definicji pojęcia ochrony prywatności – pojęcia, które ulega zmianie wskutek zmian społecznych, politycznych i gospodarczych zachodzących w świecie²⁶. Co więcej, szeroko zakrojone studium wykazało, iż faktyczna prawna ochrona danych osobowych i ich wymiany transgranicznej w wielu krajach praktycznie nie istnieje (ust. 45), co powinno stanowić zachętę do wypełnienia tej luki zwłaszcza w świetle dynamicznego postępu technologicznego, mającego bezpośrednie przełożenie na bezpieczeństwo danych osobowych dostępnych w systemach ich przechowywania²⁷. Zespół Joineta przygotował zestawienie zasad rządzących ochroną danych osobowych w ogólnodostępnych systemach elektronicznych na podstawie definicji dostępnych w rekomendacji OECD i Konwencji Rady Europy (poniżej). Sporządził ich analizę komparatystyczną z uwzględnieniem danych osób prawnych i fizycznych oraz archiwów tradycyjnych i elektronicznych.

Dwa lata później na tej podstawie opublikowano wstępną wersję wytycznych w sprawie regulacji skomputeryzowanych archiwów danych osobowych²⁸. Państwa członkowskie OECD zostały poinformowane

²⁴ Por. ust. 1 i 2. L. Joinet, *Study of the relevant guidelines in the field of computerized personnel files*, Genewa 1983, E/CN.4/Sub.2/1983/18; <<https://digitallibrary.un.org/record/54917?ln=en>> (dostęp: 2.11.2023).

²⁵ Tamże.

²⁶ *With the gradual politicization of society in all areas, however, this need for privacy ceases to be aristocratic and spreads throughout society. This change in motivation leads to a change in the content of the concept of privacy; respect for individual privacy is relegated to the background, in the cause of the exercise of public or private, political, economic or social collective freedoms*, tamże, ust. 32.

²⁷ Tamże, ust. 70.

²⁸ L. Joinet, *Draft Guidelines for the Regulation of Computerized Personal Data Files*, Genewa 1985, E/CN.4/Sub.2/1985/21; <<https://digitallibrary.un.org/record/106811?ln=en>> (dostęp: 2.11.2023).

i poproszone o ustosunkowanie się do proponowanych rozwiązań. W dniu 21 lipca 1988 r. ogłoszono końcowy raport²⁹ zawierający ostateczną wersję wytycznych. Co istotne, nadal podtrzymano niemożność uniwersalnego, ponadkrajowego zdefiniowania pojęcia prywatności, podkreślając różnice wynikające z odrębnych systemów prawnych i kulturowych³⁰.

W wyniku ponownych konsultacji z państwami członkowskimi w 1990 r. opracowano nowszą wersję i dokonano uaktualnienia ratyfikowanej Rezolucji 45/95 Zgromadzenia Ogólnego ONZ³¹ z dnia 14 grudnia 1990 r. Mimo że dokument ten należy do regulacji stanowiących jedynie wytyczne dla organów ustawodawczych w kwestii ochrony danych w różnych krajach i nie ma charakteru wiążącego, zasługuje na krótkie omówienie. Rezolucja 45/95 wskazywana jest jako punkt odniesienia i źródło podstawowych zasad regulujących ochronę danych osobowych³². Przyjmując wytyczne, Zgromadzenie Ogólne ONZ ustanowiło w art. 7 „podstawową zasadę ochrony danych osobowych”. Zakłada ona podjęcie „adekwatnych środków w celu ochrony danych przed zagrożeniami naturalnymi, takimi jak przypadkowa utrata lub zniszczenie czy oddziaływanie ludzkie” [*Appropriate measures should be taken to protect the files against both natural dangers, such as accidental loss or destruction and human dangers, such as unauthorized access, fraudulent misuse of data or contamination by computer viruses* (art. 7 Wytycznych, A/RES/45/95)]³³.

Rezolucja 45/95 nie traktuje o ochronie danych osobowych w sposób całościowy. Stanowi jednak ważny element systemu ochrony danych osobowych osób fizycznych, których dane są przetwarzane w zautomatyzowanych bazach danych. Zdaniem autora wytyczne te, pomimo braku wiążącego charakteru, stanowią istotne wskazanie w zakresie gwarancji, jakie powinny być uregulowane w omawianym zakresie w przepisach prawa

²⁹ L. Joinet, *Guidelines for the Regulation of Computerized Personal Data Files*, Genewa 1988. E/CN.4/Sub.2/1988/22; <<https://digitallibrary.un.org/record/43365?ln=en>> (dostęp: 2.11.2023).

³⁰ Tamże, ust. 7.

³¹ Guidelines for the Regulation of Computerized Personal Data Files, rev. ver. A/RES/45/95 of 14 December 1990, pełny tekst Wytycznych... ze zmianami dostępny pod adresem: <https://digitallibrary.un.org/record/85149?ln=en> (dostęp: 8.09.2020).

³² Por. m.in.: M. Krzysztofek, *Geneza, definicje i zakres prawa do prywatności, jego podstawy prawne w Unii Europejskiej i Stanach Zjednoczonych, orzecznictwo europejskie i amerykańskie*, Warszawa 2014; R. Ellger, *Der Datenschutz im grenzüberschreitenden Datenverkehr. Eine rechtsvergleichende und kollisionsrechtliche Untersuchung*, Baden-Baden 1990, s. 567 i in.

³³ Por. także niem.: *Grundsatz der Sicherheit. Es müssen Geeignete Maßnahmen ergriffen werden, um Dateien sowohl gegen Naturgefahren, wie zufälligen Verlust und Zerstörung, als auch gegen Gefahren durch menschliche Einwirkungen, wie unerlaubten Zugang oder vorsätzlichen Mißbrauch zu schützen* (cyt. za: Datenschutz, artikel33.com, dostęp: 1.10.2020).

WYKAZ NAZWISK I NAZW WŁASNYCH

A

Amann Hermann 13
Austria 366

B

Badenia-Wirtembergia (niem. *Baden-Württemberg*), land 142, 353, 389, 403
Banaszkiewicz Bolesław 121
Bărbulescu Bogdan Mihai 16, 17, 265
Bawaria (niem. *Bayern*) 352, 389
Belgia 9, 11, 22
Berlin 157, 280, 389, 397, 398, 401
Birkelbach Willi 88
Bonn 346, 349
Braciak Joanna 125
Brandenburgia (niem. *Brandenburg*), land 390
Bremen 390
Brüggemann i Scheuten 11
Bull Hans Peter 97
Bundesrat 25, 26, 102, 103
Bundestag 24–26, 86, 88, 102, 103, 106, 113, 350

C

Centralna Baza Orzeczeń i Informacji o Sprawach 385
Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych 384, 385
Centralne Biuro Antykorupcyjne 301
Centrum Ochrony Danych Kraju Saary 259

Copland Lynette 15, 16
Costa Flaminio 22

D

Dania 9
De Albuquerque Pinto 16
de Maizièrre Thomas 102
Dobrzyniewo Duże, gmina 376
Dolna Saksonia (niem. *Niedersachsen*), land 261, 263, 353, 354, 391, 394, 396, 401
Dörre-Nowak [Dörre-Kolasa] Dominika 83
Drezno (niem. *Dresden*) 348, 349, 409
Drozd Andrzej 68, 69, 149, 151
Düsseldorf 404, 405

E

EKPC. Zob. Europejska Konwencja Praw Człowieka
Elbląg 338, 339
Enel Group 22
Esselmann Technika Pojazdowa Sp. z o.o. Sp. k. 376
ETPC. *Zobacz* Europejski Trybunał Praw Człowieka (ETPC)
Europejska Konwencja Praw Człowieka (EKPC) 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 52
Europejska Rada Ochrony Danych 138, 352
Europejska Wspólnota Gospodarcza (EWG) 22

Europejski Trybunał Praw Człowieka
(ETPC) 11–17, 31, 52, 252, 257,
265

F

Factortame Ltd. 23
Fajgielski Paweł 155
Federalne Ministerstwo Pracy i Spraw
Socjalnych (BMAS) 308
Federalny Minister Spraw Wewnętrz-
nych 102
Federalny Pełnomocnik ds. Ochrony
Danych i Wolności Informacji 50, 97,
102, 104, 106, 107, 109, 114, 260, 262,
318, 349, 350, 352, 353, 358, 359
Federalny Sąd Administracyjny
(BVerwG) 262
Federalny Sąd Pracy (BAG) 167, 256,
264, 271, 288, 312, 408
Federalny Trybunał Konstytucyjny
(BVerfG) 24–26, 90, 92, 94–97, 99,
107, 112, 132, 133, 244, 344, 362
Federalny Urząd Lotnictwa Cywilnego
292
Finlandia 340
Francja 9, 18
Francovich Andrea 23
Fundacja Promocji Mediacji i Edukacji
Prawnej Lex Nostra 375

G

Gaskin Graham 12
Gawlik Bogusław 124
Generalny Inspektor Ochrony Danych
Osobowych (GIODO) 68, 73, 150,
159, 209, 212, 215, 330–333, 342,
361, 362
GIODO. Zob. Generalny Inspektor
Ochrony Danych Osobowych
Grupa Aldi 363
Grupa Robocza Art. 29 138, 195, 236,
318, 322
Grzybowski Stefan 122

H

Haga 9

Halford Alison 13
Hamburg 134, 165, 390, 393, 395, 396,
398
Hamburg, land 88
Hamm 95, 399, 400, 403
Hesja (niem. *Hessen*), land 48, 50, 51, 87,
88, 347, 353, 394
Hessen 87, 390, 402
Hipokrates XVI
Hiszpania 18, 257
Holandia 9, 13, 22, 340

I

Irlandia 9
Izba Komornicza 385
Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
386

J

Jędrejek Grzegorz 121
Joinet Louis 7

K

Karta Nauczyciela 213
Kolonja (niem. *Köln*) 36, 131, 170, 225,
240, 244, 269, 279, 310, 347, 403, 404
Komisja Europejska 29, 78
Komisja Spraw Wewnętrznych 103
Komitet Medycyny Pracy (AfAMed)
308
Komitet Praw Człowieka 2
Konferencja Niezależnych Federalnych
i Krajowych Organów Ochrony
Danych 352
Konferencja Pełnomocników Ochro-
ny Danych Osobowych (*Daten-
schutzkonferenz*, DSK) 262
Konferencja Pełnomocników Rządów
Federalnych i Landowych ds. Ochro-
ny Danych (niem. *Die Konferenz der
Datenschutzbeauftragten des Bundes
und der Länder*) 107
Kongres Europy 9
Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej 4,
24, 25, 57–59, 61–66, 75, 83, 90, 112,
118–120, 134, 153, 218, 327–330, 332